

XVIII TH INTERNATIONAL CONGRESS OF HISTORY OF SCIENCE, *Abstracts*,
Edited by Fritz Krafft and Christoph J. Scriba, Hamburg-Münih 1989.

XVIII. Uluslararası Bilim Tarihi Kongresi, 1-9 Ağustos 1989 tarihleri arasında Federal Almanya'nın Hamburg ve Münih kentlerinde yapılmıştır. Bu kongrenin zengin seksiyonları şöyle sıralanmakta: "Bilim, Tıp ve Teknolojideki Kavramsal ve Politik, İdeolojik, İdarî Faktörler Arasındaki İlişkiler." Bu seksiyonda ele alınan konular ise şöyle: "Bilim, teknoloji ve siyaset", "Bilim, teknoloji ve politikalar", "Bilim, teknoloji ve siyasi revolüsyonlar."

"Bilim, Tıp ve Teknolojideki Kavramsal ve Sosyal Faktörler Arasındaki İlişkiler." Bu seksiyondaki tebliğler, "Metodoloji", "Tarih", "Bilim, teknoloji ve tıbdaki kadınlar." "Profesyonel ve araştırma çalışmalarının yapısal, sosyal ve politik koşulları" temaları üzerine verilmiştir.

"Bilim, Tıp ve Teknolojideki Kavramsal ve Dinî Faktörler Arasındaki İlişkiler."

"Bilim, Tıp ve Teknolojideki Kavramsal Faktörler ve Hukuk Yasaları Arasındaki İlişkiler."

"Bilim, Tıp ve Teknolojideki Kavramsal ve Kurumsal Faktörler Arasındaki İlişkiler."

"Bilim, Tıp ve Teknolojide Uluslararası İlişkiler."

"Ulusal Bilim ve Araştırma Politikaları."

"Bilim, Tıp ve Teknolojinin Tarihini Yazmaya, Siyasi ve Sosyal Etkiler."

"Bilim Adamı, Mühendis, Hekim ve Devlet: Bilim Adamının, Mühendisin, Hekimin Devlete Karşı Sorumluluğu."

"Anma Seksiyonu." Bu seksiyonda Charles Sanders Peirce, Lavoisier ve Bernal'in anısına tebliğler verilmiştir.

"Disiplinler, Periyodlar ve Kültürel Bölgeler." Bu seksiyondaki konular şu başlıklarda toplanmıştır: "Kültürel bölgeler", "Periyodlar", "Modern bilimler, tıp ve teknoloji", "Yer bilimleri", "Yaşam bilimleri", "Teknoloji."

"Bilim, Tıp ve Teknolojinin Dokümantasyonu."

Ülkemizden bu sempozyuma katılan üç araştırmacının tebliğleri de şöyle: "Kültürel Bölgeler" seksiyonunun "İslâm Dünyasında Sağın Bilimler" bölümünde Sevim Tekeli "İslâm dünyasında astronomi aletlerinin evölüsyonu", "Bilim ve teknoloji tarihi eğitimi" bölümünde Ekmeleddin İhsanoğlu "Türkiye'de bilim ve teknoloji tarihi eğitimi", ve "Asya bilim, tıp ve teknolojisi" bölümünde "Osmanlıların bilime yaklaşımının gelişmesi." Yine bu seksiyonda Feza Günergün "Osmanlıların son ikiyüz yılında neşredilmiş Türkçe bilim kitapları üzerine genel bir inceleme."

Tebliğ özetleri cildinin önsözünde, politik nedenlerden dolayı daha önce Federal Almanya'da bir Bilim Tarihi kongresi düzenlenemediğinden, ve politika bu kongrenin yapılabacağı yerin seçimini etkileyen faktörlerden biri olduğundan, sempozyumun ana konusu ola-

rak her çeşit siyasi faktörün bilim, tıp ve teknoloji üzerindeki mümkün etkilerinin seçildiği ifade edilmekte.

Japon Masao Watanabe “Japon Üniversitelerinde Bilim Tarihi Öğretimi” başlıklı tebliğinde bilim tarihi açısından ilginç olan şu düşüncelerini ifade etmekte: “Bilim tarihi, farklı uzmanlık alanları arasında köprü kurabilir, ve bize, hümaniteler, sosyal bilimler, değer sistemleri, vs. ile ilişkilerinde modern bilimin bir bütün olarak doğru bir perspektifini ve uygun bir anlayışını sağlar. ... Bugünkü modern bilim, Batı dünyasının biricik ayırt edici kültürel ögesidir. Bunsuz, Batılı olmayanlar modern bilimin temel tabiatını tam olarak anlayamazlar. Bilim tarihi, eğer gerektiği gibi öğretilirse, öğrencilerin, kendi kültürlerinin Batı ile mukayesesinde gerçek tabiatını görmelerine yardımcı olacaktır.”

YARD. DOÇ. DR. MELEK DOSAY